

International Network of
Health
Promoting
Hospitals & Health Services

***Kórházi Egészségfejlesztés
Gyermek és Serdülő Munkacsoport
HPH-CA (Health Promotion for Children and Adolescents in & by Hospitals)***

**Gyermekjogok a kórházban
Önértékelő modell**

Előszó

Az egyetemes emberi jogokat tekintve, a kórházban kezelt gyermek jogainak elismerése és tiszteletben tartása egy szűkebb területet ölel fel, azonban kulcsfontosságú, és a mindennapi jogértelmezésnél tágabb kérdéseket ölel fel.

A gyermekjogok megvalósítása a gyermekkórházakban és gyermekosztályokon globális szintű feladat. Többek között sok kórház még nem tudta elfogadni "A gyermek jogai a kórházban" Chartát, és sok intézményben hiányzik a gyermek jogaival kapcsolatos protokoll, így nem lehet értékelni azok megvalósulását sem.

Az Egészségfejlesztő Kórházak és Egészségügyi Szolgálatok Nemzetközi Hálózata (HPH) szerint a kórházak ösztönözhetik a lakosság egészségtudatos magatartását a betegek, a személyzet és a közösség bevonásával. Ez a folyamat a betegek és az állampolgárok jogainak elismerésével kezdődik és e jogok megvalósításával folytatódik.

Ez különösen fontos a gyermek és más kiszolgáltatott emberek esetében.

A Kórházi Egészségfejlesztés - Gyermek és Serdülő Munkacsoport (HPH-CA) időszerűnek tartotta egy önértékelő modell kidolgozását és közzétételét a szervezetén belüli és kívüli gyermekkórházak és osztályok számára. Reméljük, hogy ezzel is hozzájárulunk ahhoz, hogy más intézmények is működjenek közre a gyermekjogok és jólét érdekében.

Fabrizio Simonelli

HPH-CA Munkacsoport vezető

Fordította: dr. Kovács Zsuzsanna és dr. Scheiber Dóra OGYEI

(A fordítók megjegyzése: Az Önértékelő Modell a nemzetközi HPH-CA munkacsoport közös munkája. Az anyag a nemzetközi célokat tükrözi, így sok tekintetben távol áll a magyarországi viszonyoktól. Közzétételével és kipróbálásával az a célunk, hogy bemutassuk a hazai szakembereknek az előttünk álló feladatokat.)

Köszönetnyilvánítás

Ez a kórházban kezelt gyermek jogainak tiszteletben tartását értékelő modell a HPH-CA Munkacsoport tagjainak együttműködése révén készült. Az anyag véglegesítését és terjesztését munkaértekezletek, viták, "pilot" vizsgálatok előzték meg

A Munkacsoport köszönetét nyilvánítja mindazon nemzeti és nemzetközi partnereknek, akik részt vettek az anyag szakmai elbírálásában. Külön köszönjük David Parker (UNICEF Innocenti Research Centre, Firenze), Marcus Stahlhofer (Genf), Sandra Eismann, David Bawden and Emilie Roberts (Healthcare Commission for England, London) Georgos Moschos (Ombudsman, Görögország) valamint a HPH Menekültbarát Kórházak Munkacsoportja tagjainak nagylelkű segítségét.

Háttér információk

Egészségfejlesztése a Kórházban - Gyermek és Serdülők Munkacsoport

A Munkacsoport az Egészségfejlesztő Kórházak és Egészségügyi Szolgálatok Nemzetközi Hálózatán belül 2004 áprilisában alakult meg. Tagjai számos gyermekkórházat, európai kutatóintézeteket és társaságokat képviselnek. A Munkacsoport tevékenységét a Meyer University Children's Hospital Firenze Egészségfejlesztő Munkacsoportja koordinálja

A Munkacsoport 4 fő területen tevékenykedik: speciális elméleti fogalmak meghatározása, a gyermekjogok védelme és propagálása a kórházakban, a gyermek és serdülők egészségfejlesztésére irányuló kórházi tevékenység feltérképezése és értékelése, valamint ezen a szakterületen működő közösségek tevékenységének népszerűsítése.

A Munkacsoport tagjai:

Giuliana Filippazzi (Italy)
European Association for Children in Hospital (EACH)
ffilippazzi@alice.it

James E. Robinson (Scotland, UK)
Royal Hospital for Sick Children
NHS Lothian University Hospitals
James.Robinson@luht.scot.nhs.uk

J. Raquel Mullen (USA)
Stanly Pediatrics at Troy
docroxm@hotmail.com, drraquel@netzero.net

Klaus Arbeiter (Austria)
Department of Paediatric and Adolescent Medicine
Medical University of Vienna
klaus.arbeiter@meduniwien.ac.at

Lagle Suurorg (Estonia)
Tallinn Children's Hospital
Lagle.Suurorg@lastehaigla.ee

Les White (Australia)
University of New South Wales and
Sydney Children's Hospital
L.White@unsw.edu.au

Marie-France Noël (Canada)
Centre universitaire de santé Mc Gill and
Hôpital Royal Victoria
marie-france.noel@muhc.mcgill.ca

Marija Radonić (Croatia)
Pediatric Department in, County Hospital Dubrovnik
marijarado@bolnica-du.hr

Núria Serrallonga Tintore (Spain)
Hospital Sant Joan de Déu Barcelona
nserrallonga@hsjdbcn.org

Rosa Gloria Suárez (Spain)
Dirección General de Salud Pública del Servicio
Canario de la Salud, Gobierno de Canarias
rsualop@gobiernodecanarias.org

Stella Tsitoura (Greece)
European Society for Social Pediatrics
and Child Health (ESSOP) and 2nd
Paediatric University Clinic, "P & A
Kyriakou" Children's Hospital
stella.tsitoura@gmail.com

Zsuzsanna Kovács (Hungary)
National Institute of Child Health
Child Health Main Department
Methodology Department
kovacszs@ogyei.hu

Task Force Hub (Italy)
Fabrizio Simonelli
f.simonelli@meyer.it
Ana Isabel Fernandes Guerreiro
a.guerreiro@meyer.it

Nicola Sereni
n.sereni@meyer.it
Health Promotion Programme
Meyer University Children's Hospital

Bevezetés a modell használatához

Az ENSZ Gyermekjogi Bizottsága kiemelte, hogy a Gyermekjogi Egyezmény alapelvei közül különösen fontos az alábbiak megvalósítása:

- **hátrányos megkülönböztetés tilalma** (2. cikk)
- **a gyermek mindenek felett álló érdeke** (3 cikk)
- **az élethez, életben maradáshoz, fejlődéshez való jog** (6. cikk)
- **a gyermek véleménynyilvánításhoz való joga** (12. cikk).

A Gyermekjogi Egyezmény e négy alapelve képezi az önértékelő modell elméleti alapját. Az volt a cél, hogy olyan szabályokat határozzunk meg, melyek révén mérhetővé válik a gyermekjogok tiszteletben tartása a kórházakban. A modell célja, hogy felmérje a gyermekjogok tiszteletben tartása és a napi gyakorlat közötti különbséget. Ebből kiindulva lehet változtatni, fejleszteni, alakítani a szabályokat, majd visszajelzésekből felmérni a hiányosságokat, és végezetül pozitív változásokat előidézni.

A munkafolyamat fázisai:

- 1) **Feltérképezés:** a jelen helyzet vizsgálata az önértékelő modell segítségével
- 2) **Tervezés:** azon körülmények javításának megtervezése, melyek segítik a gyermekjogok megvalósulását.
- 3) **Megvalósítás:** a tervezett változtatások végrehajtása.
- 4) **Értékelés:** a változások felmérése, a kedvező változások és a hiányosságok értékelése.

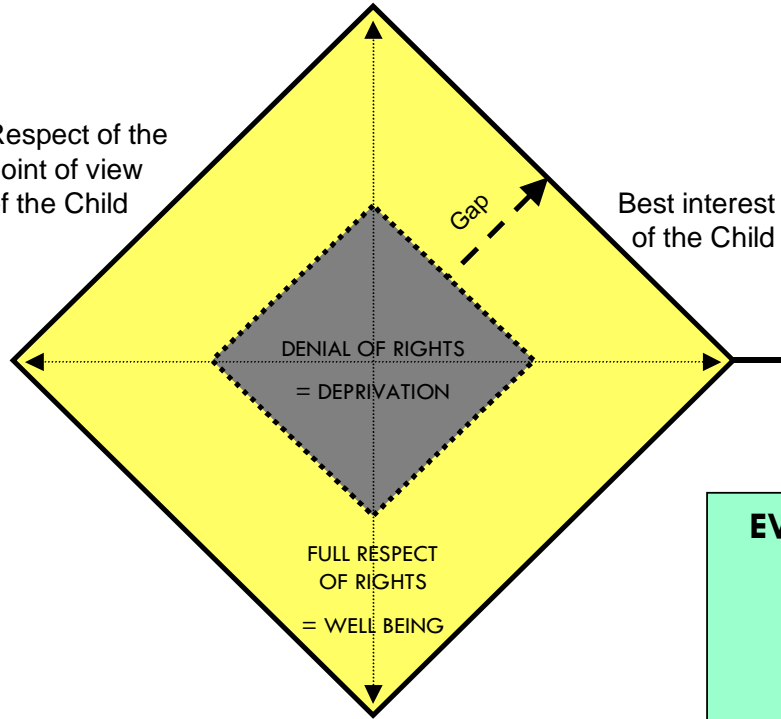
A következő lapon bemutatott ábra illusztrálja ezt a folyamatot:

GENERAL PRINCIPLES OF THE U.N. CONVENTION
ON THE RIGHTS OF THE CHILD

Life, survival, development
and protection

Respect of the
point of view
of the Child

Best interest
of the Child

Non-discrimination

*HPH Task force on Health Promotion for
Children and Adolescents in & by Hospitals
and Health Services*

**MAPPING THE
REALITY:**
SELF EVALUATION

**EVALUATING THE
CHANGE:**
MONITORING
PROGRESS
AND GAPS

**PLANNING THE
IMPROVEMENT:**
SET OF STANDARDS
OF CHILDREN'S
RIGHTS IN HOSPITAL

**MAKING
IMPROVEMENT:**
IMPLEMENTATION
OF ACTIONS

Önértékelő modell

A Munkacsoport a gyermek jogainak védelmében és terjesztésében végzett munkája keretein belül, 114 európai kórházra kiterjedő vizsgálat eredményei alapján, fejlesztette ki ezt az önértékelő modellt a kórházak számára.

E modell használatának az a célja, hogy az aktuális helyzet felmérése, értékelése, a "jó gyakorlatok" megismerése alapján további fejlesztéseket tegyen lehetővé. Az önértékelés segítségével a kórház illetve a gyermekosztály vezetése megismerheti az egyes jogokat érintő referencia mutatókat, segít, hogy kereteket dolgozzon ki ezek megvalósításához. Kívánatos, hogy a gyermekek és serdülők vegyenek részt az értékelésben és a további teendők kidolgozásában. A kórházakban szerzett tapasztalatok és az ajánlások segítik a Munkacsoport további munkáját.

Az önértékelő modell első verziójának "pilot" vizsgálatlal történt kipróbálását követően, a Munkacsoport az alábbi végleges változatot dolgozta ki.

A végleges önértékelő modell a következő dokumentumok adaptálásával készült:

- ENSZ Gyermekjogi Egyezménye
- European Association for Children in Hospital (EACH) (Európai Szervezet a Kórházban Kezelt Gyermekekért) Charta
- International Children's Palliative Care Network (Gyermek Palliatív Kezelése Nemzetközi Szervezete) Charta
- Child Friendly Healthcare Initiative (CFHI) (Gyermekbarát Egészségügyi Szolgálat Kezdeményezés) dokumentuma.

Ezen kívül konzultációkat folytattunk nemzetközi partnerekkel, mint a WHO, UNICEF (Innocenti Research Centre), az angliai egészségügyi szolgálat (Healthcare Commission for England) és Bevándorló-barát és Kulturálisan Kompetens Kórházak Munkacsoportja (Migrant Friendly and Culturally-Competent Hospitals).

A Munkacsoport három, a kórházak számára prioritást jelentő területet határozott meg:

- jog a lehetséges legmagasabb szintű egészségügyi ellátáshoz,
- jog a tájékoztatáshoz, és minden olyan döntésben való részvételhez, mely a beteg egészségét érinti,
- jog a védelemhez a bántalmazás minden formájával szemben,

A három fő területen belül számos más jogot is figyelembe vettek, hogy az önértékelést végző szakemberek további iránymutatást kapjanak. *(A következő oldalon összefoglaljuk azokat a jogokat, melyek meghatározása az önértékelés fő célja.)*

1. TÉMAKÖR: JOG A LEHETSÉGES LEGMAGASABB SZINTŰ EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÁSHOZ:

1.1. §: A gyermek egészségügyi ellátása során figyelembe kell venni az egészség valamennyi dimenzióját, beleértve a fizikai, mentális, szociális, kulturális és spirituális egészséget.

1.2. §: Minden gyermeknek joga van ahhoz, hogy bármilyen - etnikai, faji, osztálybeli, vallási, nemi, életkorbeli, szexuális irányultságból, rokkantságból eredő, nyelvi, kulturális és szociális - megkülönböztetés nélkül részesüljön egészségügyi ellátásban.

1.3. §: Gyermeket csak abban az esetben szabad kórházba utalni, ha a gyógyítása azonos színvonalon otthon vagy nappali kórház keretein belül nem oldható meg.

1.4. §: A gyermeknek joga van korának, állapotának megfelelően játszani, lazítani, pihenni, kikapcsolódni, oktatásban részt venni, ehhez kialakított, bútorozott, személyzettel ellátott és igényeinek megfelelően felszerelt környezetben.

2. TÉMAKÖR: JOG A TÁJÉKOZTATÁSHOZ ÉS A SAJÁT EGÉSZSÉGET ÉRINTŐ DÖNTÉSEKBE VALÓ RÉSZVÉTELHEZ

2.1. §: A gyermeknek joga van a korának, fejlődési szintjének és értelmi képességének megfelelő szintű tájékoztatáshoz.

2.2. §: A gyermeknek joga van szabadon kifejezni véleményét az őt érintő kérdésekben és joga van ahhoz, hogy meghallgassák és korának és érettségének megfelelő szinten vegyék figyelembe a véleményét.

3. TÉMAKÖR: A GYERMEK JOGA, HOGY MEGVÉDJÉK A BÁNTALMAZÁS MINDEN FORMÁJÁTÓL

3.1. §: A gyermek joga, hogy védelmezve legyen a bántalmazás valamennyi formájával - fizikai, érzelmi bántalmazás, elhanyagolás vagy gondatlan kezelés, félrekezelés vagy kizsákmányolás, beleértve a szexuális abúzust is - szemben.

3.2. §: A gyermeknek joga van ahhoz, hogy kórházi tartózkodása során akarata ellenére ne válasszák el szüleitől/gyámjától/gondozójától.

3.3. §: A gyermeknek joga van a magánélethez.

3.4. §: A gyermeknek joga van méltóságos körülmények között meghalni.

3.5. §: A gyermeknek joga van ahhoz, hogy ne érezzen fájdalmat.

3.6. §: A gyermek joga, hogy ne vessék alá tudományos vizsgálatoknak és kísérleteknek illetve joga van a megkezdett vizsgálatokat felfüggeszteni.

Gyakorlati útmutató az önértékelő modell kitöltéséhez

- **Ki vezesse az önértékelési folyamatot?**

A gyermekkorház vagy gyermekosztály vezetése hivatott az önértékelési folyamat felvetésére és előkészítésére.

- **Ki töltsse ki az önértékelő modellt?**

Az önértékelő modell teljes kitöltését egy team végezze, melyben képviselve van a menedzsment, a különböző kórházi osztályok megbízott képviselője, a műszaki team valamint a betegszervezetek képviselői. Ha lehet, vonjunk be gyermekeket és serdülőket is.

A kérdőíven kérjük jelezni a kontaktszemély nevét és adatait.

- **Az időszak, amelyre az értékelés vonatkozik**

Amint a kérdőíven látható, a kórházi tréningekkel, ill. a betegszervezetek panaszaival kapcsolatos kérdéseknél, az elmúlt 12 hónapot kell figyelembe venni.

- **Értékelési skála**

Az alábbiakban ismertetjük az értékelési skálát, részletezzük, hogy mit takar az önértékelő modellben szereplő négy szint.

Teljes mértékben megvalósult

A gyermekjogok elismerése a kórház/osztály tevékenységének szerves része. Valamennyi munkatárs elkötelezett a gyermekjogok megvalósításában és törekszik a körülmények folyamatos javítására.

Jelentős előrelépés történt

Az intézmény lényeges javulást ért el a gyermekjogok megvalósítása terén. Értékeltek és átgondoltuk a módszereket és további fejlesztést tervezünk. A munkatársak egyre inkább a tevékenységük részének tekintik a gyermekjogok tiszteletben tartását, azonban ez nem minden esetben valósul meg.

Kevésbé valósult meg

Felismertük, hogy szükség van a gyermekjogok elismerésére, de a kórház/osztály nem sokat illetve semmit sem tett a megvalósulásért. Még nem tudunk példákat bemutatni e téren, bár törekszünk rá, elvértve már vannak pozitív kezdeményezések.

Egyáltalán nem értékelhető

Egyáltalán nem történtek lépések, illetve csak minimális erőfeszítés történt a gyermekjogok elismerése és megvalósítása területén.

További információ a [http://: who.collaboratingcentre.meyer.it](http://who.collaboratingcentre.meyer.it) honlapon található

International Network of
HHealth
PPromoting
HHospitals & Health Services

*Kórházi Egészségfejlesztés
Gyermek és Serdülő Munkacsoport
(Task Force on Health Promotion for Children and Adolescents in & by Hospitals - HPH-CA)*

**Gyermekjogok a kórházban
Önértékelő modell**

A kórház neve és címe:	A kiválasztott osztály/szolgálat neve:
A kiválasztott osztály/szolgálat vezetőjének neve: e-mail címe:	A kérdőív kitöltésével megbízott személy neve: e-mail címe: telefonszáma:

Van-e a kórháznak saját az ENSZ Gyermekjogi harmonizáló szabályzata? Határozatával gyermekjogi	Igen Kérjük, részletezze!	Nem	Folyamatban van (.....óta)

A szabályzat elérhető e valamennyi osztályon/ambulancián?	Igen Kérjük, részletezze!	Nem	Részben (becsült százalék)

1. Témakör: Jog a lehető legmagasabb szintű egészségügyi ellátáshoz (ENSZ Egyezmény 24. cikk).

1.1. §: A gyermek egészségügyi ellátása során figyelembe kell venni az egészség valamennyi dimenzióját, beleértve a fizikai, mentális, szociális, kulturális és spirituális egészséget.

Kérjük, mérlegelje az alábbiakat:

1. A páciens kórlapjában szerepelnek e fizikai, mentális, szociális, kulturális és spirituális állapotára vonatkozó adatok?
2. Létezik e a kórház és a területi ellátás és/vagy egyéb szervezetek közötti együttműködést rögzítő protokoll, amely biztosítja ezen jogok tiszteletben tartását? Ezeket valóban alkalmazzák is?
3. Valamennyi gyermek és serdülő igénybe vehet e szaktanácsadást a területen és a kórházban egyaránt?
4. Volt-e panasz gyermek, szülő vagy betegszervezet részéről az elmúlt 12 hónap során a fent említett jog megtagadása miatt?
5. A kórházban ápolott gyermekek/ családok köszönetüket nyilvánították. A média méltatta, hogy a kórház tiszteletben tartja a gyermek jogait.

Kérjük, világítson rá, hogy Ön szerint mi hiányzik ezen jog tiszteletben tartásához.. Rögzítse, a kórház álláspontját a gyermekjogokkal kapcsolatban, rögzítse azokat a hasznos javaslatokat, szabályokat, melyek lehetővé teszik a gyermekjogok betartását.

Az értékelést végző team tagjai között volt-e nézeteltérés? (Kérjük, soroljon fel példákat.)

Értékelés

Milyen mértékben valósult meg a fent említett jog a kórházban?

- Teljes mértékben megvalósult
- Jelentős előrelépés
- Kevésbé valósult meg
- Egyáltalán nem értékelhető

1.2. §: Minden gyermeknek joga van ahhoz, hogy bármilyen - etnikai, faji, osztálybeli, vallási, nemi, életkorbeli, szexuális irányultságból, rokkantságból eredő, nyelvi, kulturális és szociális - megkülönböztetés nélkül részesüljön egészségügyi ellátásban.

Kérjük, mérlegelje az alábbiakat:

1. A gyermekek egészségügyi ellátása ingyenes, beleértve a nem biztosított bevándorlókat és más külföldi gyermeket is.
2. A kórház biztosít kulturálisan kompetens munkatársakat és önkénteseket.
3. A kórház az elmúlt 12 hónap során továbbképzést szervezett a munkatársak és egyéb segítők számára a kulturális kompetencia fejlesztése céljából.
4. Összejöveteleket szerveztek e jog érvényesítésével kapcsolatban.
5. A kulturális kompetencia-oktatásban részt vett munkatársak és önkéntesek %-os aránya.
6. Volt-e panasz a gyermek, szülő vagy betegszervezet részéről az elmúlt 12 hónap során a fent említett jog megtagadása miatt?
7. A kórházban ápolott gyermekek/ családok köszönetüket nyilvánították. A média méltatta, hogy a kórház tiszteletben tartja a gyermek jogait

Kérjük, világítson rá, hogy Ön szerint mi hiányzik ezen jog tiszteletben tartásához. Rögzítse, a kórház álláspontját a gyermekjogokkal kapcsolatban, rögzítse azokat a hasznos javaslatokat, szabályokat, melyek lehetővé teszik a gyermekjogok betartását.

Az értékelést végző team tagjai között volt-e nézeteltérés? (Kérjük, soroljon fel példákat.)

Értékelés

Milyen mértékben valósult meg a fent említett jog a kórházban?

- Teljes mértékben megvalósult
- Jelentős előrelépés
- Kevésbé valósult meg
- Egyáltalán nem értékelhető

1.3. §: Gyermeket csak abban az esetben szabad kórházba utalni, ha a gyógyítása azonos színvonalon otthon vagy nappali kórház keretein belül nem oldható meg

Kérjük, mérlegelje az alábbiakat:

1. Van-e a kórháznak protokollja a főösleges hospitalizáció elkerülésére? Be is tartják ezeket a szabályokat?
2. Van-e a kórháznak a területi ellátással és/vagy egyéb szervezetekkel együttműködési protokollja a főösleges hospitalizáció elkerülésére? Be is tartják ezeket a szabályokat?
3. Van-e a kórházban a főösleges hospitalizációval kapcsolatos monitorizálás? Ha igen, az adatok szignifikánsak-e?
4. Van-e olyan a kórháztól független szervezet, amely ezt vizsgálja?
5. Volt-e panasz a gyermek, szülő vagy betegszervezet részéről az elmúlt 12 hónap során a fent említett jog megtagadása miatt?
8. A kórházban ápolat gyermekek/ családok köszönetüket nyilvánították. A média méltatta, hogy a kórház tiszteletben tartja a gyermek jogait.

Kérjük, világítson rá, hogy Ön szerint mi hiányzik ezen jog tiszteletben tartásához.. Rögzítse, a kórház álláspontját a gyermekjogokkal kapcsolatban, rögzítse azokat a hasznos javaslatokat, szabályokat, melyek lehetővé teszik a gyermekjogok betartását.

Az értékelést végző team tagjai között volt-e nézeteltérés? (Kérjük, soroljon fel példákat).

Értékelés

Milyen mértékben valósult meg a fent említett jog a kórházban?

- Teljes mértékben megvalósult
- Jelentős előrelépés
- Kevésbé valósult meg
- Egyáltalán nem értékelhető

1.4. §: A gyermeknek joga van korának, állapotának megfelelően játszani, lazítani, pihenni, kikapcsolódni, oktatásban részt venni, az ehhez kialakított, bútorozott, személyzettel ellátott és igényeinek megfelelően felszerelt környezetben.

Kérjük, mérlegelje az alábbiakat:

1. Szerepel ez a jog a kórház működési szabályzatában?
2. Van-e a játékhoz, tanuláshoz, regenerálódáshoz alkalmas hely?
3. Van-e olyan épített akadály, amely a rokkant gyermek számára megnehezíti a bejutást?
4. Az oktatáson, játékon, regenerálódáson kívül szervez-e a kórház egyéb elfoglaltságot (pl.: bohóc, zene-, kisállat- vagy művészet terápia)?
5. Alkalmaz e a kórház speciálisan képzett pedagógust?
6. Alkalmaz e a kórház egyéb speciálisan képzett szakembert, mint például játék-, művészet-, dráma terapeutát?
7. Van-e a kórházban iskolai foglalkozás?
8. Vannak-e szervezetek, melyek segítenek, hogy a gyermek játszhassanak a kórházban? Ezt a tevékenységet segíti-e a kórház és a szervezet között kialakított együttműködési protokoll?
9. A kórházi környezet megfelel-e a különböző életkorú páciensek szükségleteinek?
10. Van-e kor szerinti korlátozás a beteg látogatói számára?
11. Volt-panasz a gyermek, szülő vagy betegszervezet részéről az elmúlt 12 hónap során a fent említett jog megtagadása miatt?
12. A kórházban ápolt gyermekek/ családok köszönetüket nyilvánították. A média méltatta, hogy a kórház tiszteletben tartja a gyermek jogait.

Kérjük, világítson rá, hogy Ön szerint mi hiányzik ezen jog tiszteletben tartásához. Rögzítse, a kórház álláspontját a gyermekjogokkal kapcsolatban, rögzítse azokat a hasznos javaslatokat, szabályokat, melyek lehetővé teszik a gyermekjogok betartását.

Az értékelést végző team tagjai között volt-e nézeteltérés? (Kérjük, soroljon fel példákat).

Értékelés

Milyen mértékben valósult meg a fent említett jog a kórházban?

- Teljes mértékben megvalósult
- Jelentős előrelépés
- Kevésbé valósult meg
- Egyáltalán nem értékelhető

2. Témakör: Jog a tájékoztatáshoz és a saját egészséget érintő döntésekben való részvételhez (ENSZ Gyermekjogi Egyezmény 12., 17., 31. §); (EACH Charta 4., 5. §).

2.1. §: A gyermeknek joga van a korának, fejlődési szintjének és értelmi képességének megfelelő szintű tájékoztatáshoz.

Kérjük, mérlegelje az alábbiakat:

1. A klinikus megfelelő figyelmet és időt szán arra, hogy kellő tájékoztatást adjon a gyermeknek, a szülőnek, vagy a gondviselőnek a páciens egészségi állapotáról.
2. Az egészségügyi személyzet megfelelő és speciális képzettséggel felvértezve kommunikál a gyermekkel és a szülőkkel?
3. Minden egyes kórházi osztályon és ambulancián kifüggesztik Az ENSZ Gyermekjogi Egyezményét a gyermek számára érthető formában. A Charta nyomtatott formában is rendelkezésre áll minden gyermek számára, függetlenül attól, hogy bentfekvő vagy ambuláns ellátásban részesül-e.
4. Az egészségügyi tájékoztató anyagok a szükséges nyelven és formában rendelkezésre állnak.
5. Volt-e panasz gyermek, szülő vagy betegszervezet részéről, az elmúlt 12 hónap során a fent említett jog megtagadása miatt?
6. A kórházban ápolt gyermekek/családok köszönetüket nyilvánították. A média méltatta, hogy a kórház tiszteletben tartja a gyermek jogait.

Kérjük, világítson rá, hogy Ön szerint mi hiányzik ezen jog tiszteletben tartásához. Rögzítse, a kórház álláspontját a gyermekjogokkal kapcsolatban, rögzítse azokat a hasznos javaslatokat, szabályokat, melyek lehetővé teszik a gyermekjogok betartását.

Az értékelést végző team tagjai között volt-e nézeteltérés? (Kérjük, soroljon fel példákat).

Értékelés

Milyen mértékben valósult meg a fent említett jog a kórházban?

- Teljes mértékben megvalósult
- Jelentős előrelépés
- Kevésbé valósult meg
- Egyáltalán nem értékelhető

2.2. §: A gyermeknek joga van szabadon kifejezni véleményét az őt érintő kérdésekben és joga van ahhoz, hogy meghallgassák és korának és érettségének megfelelő szinten vegyék figyelembe a véleményét.

Kérjük, mérlegelje az alábbiakat:

1. A kórlap, zárójelentés, ambuláns lap rendelkezik-e olyan résszel, amely a gyermek kezelésével kapcsolatos megjegyzéseket, panaszokat rögzíti?
2. Az egészségügyi szakemberek kíváncsiak-e a gyermek vagy serdülő véleményére az állapotával, kezelésével vagy más ezzel kapcsolatos kérdéssel kapcsolatban?
3. Az egészségügyi szakemberek beszélnek-e a gyermek állapotáról, kezeléséről és más ezzel kapcsolatos kérdésekről a szülővel, gondviselővel? Abban az esetben, ha a gyermek vagy serdülő legfőbb érdeke megköveteli, beszélnek-e négy szemközt vele?
4. A gyermek és szülei idegen nyelven is kifejezhetik-e álláspontjukat, pl. tolmács segítségével?
5. Van-e a gyerekeknek/ fiataloknak vagy a szülőknek/gyerekeknek bármilyen fóruma, melyet a kórház vezetősége is támogat?
6. Van-e lehetőség a beteg tapasztalatainak rögzítésére?
7. Létezik-e a panaszokra vonatkozó ügyrendi szabályzat vagy erre kialakított gyermek-/ családbarát részleg vagy személyzet/önkéntes munkaerő, melyek rendelkezésre állnak az esetleges sérelmek kifejezésére? Ez minden gyermek és serdülő számára elérhető-e?
8. Volt-e panasz gyermek, szülő, vagy betegszervezet részéről az elmúlt 12 hónap során a fent említett jog megtagadása miatt?
9. A kórházban ápolt gyermekek/családok köszönetüket nyilvánították. A média méltatta a kórházat, hogy tiszteletben tartja a gyermek jogait.

Kérjük, világítson rá, hogy Ön szerint mi hiányzik ezen jog tiszteletben tartásához. Rögzítse, a kórház álláspontját a gyermekjogokkal kapcsolatban, rögzítse azokat a hasznos javaslatokat, szabályokat, melyek lehetővé teszik a gyermekjogok betartását. Az értékelést végző team tagjai között volt-e nézeteltérés? (Kérjük, soroljon fel példákat).

Értékelés

Milyen mértékben valósult meg a fent említett jog a kórházban?

- Teljes mértékben megvalósult
- Jelentős előrelépés
- Kevésbé valósult meg
- Egyáltalán nem értékelhető

3. Témakör: A gyermek joga, hogy megvédjék a bántalmazás minden formájától (ENSZ Egyezmény 9, 16, 19, 36. cikk, EACH Charta, 2, 3, 8, 9, 10. cikk).

3.1. §: A gyermek joga, hogy védelmezve legyen a bántalmazás valamennyi formájával - fizikai, érzelmi bántalmazás, elhanyagolás vagy gondatlan kezelés, félrekezelés vagy kizsákmányolás, beleértve a szexuális abúzust is – szemben.

Kérjük, mérlegelje az alábbiakat:

1. Van-e a kórháznak olyan protokollja, amely a gyermek bántalmazásának valamennyi formájával szembeni védelméről szól?
2. Van-e a kórházban arra vonatkozó protokoll, amely meghatározza a teendőket a kórházi felvételt megelőző, valamint a felvétel után elkövetett bántalmazás esetén?
3. A szakemberek és a kórházi személyzet tekintettel van a gyermekvédelmi protokollokra? Milyen módon érhetőek el ezek? A szakemberek és a személyzet alkalmazza-e ezeket az ajánlásokat és eljárásokat?
4. Az előbb említett ajánlások és eljárások alkalmazását hogyan ellenőrzik a kórházon belül és kívül?
5. Van-e speciálisan képzett személyzet, mely a gyermek elleni erőszak felismerésére, valamint a gyermekvédelmi protokollok ellenőrzésére szakosodott?
6. Rendelkeznek gyermekvédelemre szakosodott munkatárssal?
7. Rendelkeznek orvosi és nővéri értékelő rendszerrel?
8. Rendelkeznek kidolgozott protokollal arra az esetre, ha a gyermekről lemondanak?
9. A személyzet az elmúlt 12 hónap során részesült ilyen irányú képzésben?
10. Milyen arányban részesült a személyzet gyermekvédelmi képzésben?
11. Volt-e panasz gyerek/szülő vagy betegszervezet részéről? az elmúlt 12 hónap során a fenti jog megtagadása miatt?
12. A kórházban ápolt gyermekek/családok köszönetüket nyilvánították. A média méltatta a kórházat, hogy tiszteletben tartja a gyermek jogait.

*Kérjük, világítson rá, hogy Ön szerint mi hiányzik ezen jog tiszteletben tartásához. Rögzítse, a kórház álláspontját a gyermekjogokkal kapcsolatban, rögzítse azokat a hasznos javaslatokat, szabályokat, melyek lehetővé teszik a gyermekjogok betartását.
Az értékelést végző team tagjai között volt-e nézeteltérés? (Kérjük, soroljon fel példákat).*

Értékelés

Milyen mértékben valósult meg a fent említett jog a kórházban?

- Teljes mértékben megvalósult
- Jelentős előrelépés
- Kevésbé valósult meg
- Egyáltalán nem értékelhető

3.2. §: A gyermeknek joga van ahhoz, hogy kórházi tartózkodása során akarata ellenére ne válasszák el szüleitől/gyámjától/gondozójától.

Kérjük, mérlegelje az alábbiakat:

1. Megengedik e, hogy a szülő/ gyám/ gondozó mindvégig a gyermekkel együtt maradhasson a kórházban, kivéve, ha ez nem a gyermek érdekét szolgálja?
2. Világosan tisztázzák e a gyermek érdekeit és ezt Megbeszélik-e a szülővel/gyámmal/gondozóval?
3. Elmagyarázzák e a szülőnek és a gyermeknek, hogy vannak olyan helységek/kórtermek, ahova a szülő nem mehet be?
4. A szülők éjszakai tartózkodása ingyenes e, a szülők étkeztetése ingyenes vagy kedvezményes e?
5. Volt-e panasz az elmúlt 12 hónap során gyermek/ szülő/ betegszervezet részéről a fenti jog megtagadása miatt?
6. A kórházban ápolt gyermekek / szülők köszönetüket nyilvánították. A média méltatta kórházat, hogy tiszteletben tartja a gyermek jogait.

Kérjük, világítson rá, hogy Ön szerint mi hiányzik ezen jog tiszteletben tartásához. Rögzítse, a kórház álláspontját a gyermekjogokkal kapcsolatban, rögzítse azokat a hasznos javaslatokat, szabályokat, melyek lehetővé teszik a gyermekjogok betartását.

Az értékelést végző team tagjai között volt-e nézeteltérés? (Kérjük, soroljon fel példákat).

Értékelés

Milyen mértékben valósult meg a fent említett jog a kórházban?

- Teljes mértékben megvalósult
- Jelentős előrelépés
- Kevésbé valósult meg
- Egyáltalán nem értékelhető

3.3. § A gyermeknek joga van a magánélethez.

Kérjük, mérlegelje az alábbiakat:

1. Van-e a gyermeknek lehetősége arra, hogy azonos nemű orvos vizsgálja?
2. Vannak-e egy vagy kétágyas szobák (a nagy kórtermekkel szemben) a hospitalizált gyermek számára?
3. A kórtermekhez tartozik e fürdőszoba?
4. Biztosítanak-e nemek szerinti elhelyezést a két vagy többágyas kórtermekben?
5. Van-e a fizikális vizsgálat elvégzésére vagy a gyermekkel / szülővel folytatott bizalmas megbeszélésre alkalmas elkülönített terület? A többágyas kórteremben végzett fizikális vizsgálat során, ha szükséges használnak-e függönyt vagy paravánt?
6. Volt-e panasz az elmúlt 12 hónap során gyermek/ szülő/ betegszervezet részéről a fenti jog megtagadása miatt?
7. A kórházban ápolat gyermekek/szülők köszönetüket nyilvánították. A média méltatta a kórházat, hogy tiszteletben tartja a gyermek jogait.

Kérjük, világítson rá, hogy Ön szerint mi hiányzik ezen jog tiszteletben tartásához. Rögzítse, a kórház álláspontját a gyermekjogokkal kapcsolatban, rögzítse azokat a hasznos javaslatokat, szabályokat, melyek lehetővé teszik a gyermekjogok betartását.

Az értékelést végző team tagjai között volt-e nézeteltérés? (Kérjük, soroljon fel példákat).

Értékelés

Milyen mértékben valósult meg a fent említett jog a kórházban?

- Teljes mértékben megvalósult
- Jelentős előrelépés
- Kevésbé valósult meg
- Egyáltalán nem értékelhető

3.4. § A gyermeknek joga van méltóságos körülmények között meghalni.

Kérjük, mérlegelje az alábbiakat:

1. A kórház biztosítja a gyermek és családja számára a kultúrájának / szokásainak megfelelő gyász lehetőségét?
2. Vannak-e programok a méltóságos gyász megélésének lehetőségére, melyet a gyermekkel és szüleikkel együtt alakítottak ki. Figyelembe veszik-e kulturális hátterüket?
3. E témát érintő továbbképző kurzusok száma a kórházban az elmúlt 12 hónap során.
4. Volt-e panasz az elmúlt 12 hónap során gyermek / szülő / betegszervezet részéről a fenti jog megtagadása miatt?
5. A kórházban ápolott gyermekek/szülők köszönetüket nyilvánították. A média méltatta a kórházat, hogy tiszteletben tartja a gyermek jogait.

Kérjük, vizsgáljon rá, hogy Ön szerint mi hiányzik ezen jog tiszteletben tartásához. Rögzítse, a kórház álláspontját a gyermekjogokkal kapcsolatban, rögzítse azokat a hasznos javaslatokat, szabályokat, melyek lehetővé teszik a gyermekjogok betartását. Az értékelést végző team tagjai között volt-e nézeteltérés? (Kérjük, soroljon fel példákat).

Értékelés

Milyen mértékben valósult meg a fent említett jog a kórházban?

- Teljes mértékben megvalósult
- Jelentős előrelépés
- Kevésbé valósult meg
- Egyáltalán nem értékelhető

3.5. §. A gyermeknek joga van ahhoz, hogy ne érezzen fájdalmat

Kérjük, mérlegelje az alábbiakat:

1. Létezik-e a kórháznak olyan protokollja, a palliatív terápiát is beleértve, mely a fájdalom megelőzésére és kezelésére irányul?
2. A gyermek fájdalma szerepel e a kórlapban?
3. Hány továbbképzés történt a személyzet számára a fájdalomkezelést illetően az elmúlt 12 hónapban?
4. A személyzet milyen arányban vett részt fájdalomkezeléssel foglalkozó továbbképzésen?
6. Volt-e panasz az elmúlt 12 hónap során gyermek/ szülő/ betegszervezet részéről a fenti jog megtagadása miatt?
5. A kórházban ápolt gyermekek/szülők köszönetüket nyilvánították. A média méltatta a kórházat, hogy tiszteletben tartja a gyermek jogait.

Kérjük, világítson rá, hogy Ön szerint mi hiányzik ezen jog tiszteletben tartásához. Rögzítse, a kórház álláspontját a gyermekjogokkal kapcsolatban, rögzítse azokat a hasznos javaslatokat, szabályokat, melyek lehetővé teszik a gyermekjogok betartását.

Az értékelést végző team tagjai között volt-e nézeteltérés? (Kérjük, soroljon fel példákat).

Értékelés

Milyen mértékben valósult meg a fent említett jog a kórházban?

- Teljes mértékben megvalósult
- Jelentős előrelépés
- Kevésbé valósult meg
- Egyáltalán nem értékelhető

3.6.§. A gyermek joga, hogy ne vessék alá tudományos vizsgálatoknak és kísérleteknek, illetve joga van a megkezdett vizsgálatokat felfüggeszteni.

Kérjük, mérlegelje az alábbiakat:

1. Van-e kórháznak szabályzata a klinikai kutatások tekintetében? Létezik-e Etikai Bizottság, mely a klinikai kutatásokat ellenőrzi?
2. Van-e a kórháznak protokollja, hogy megfelelő tájékoztatás után hogyan kérjenek a gyermektől és a szülőktől beleegyezést?
3. Átesett-e minden egyes kutatás független etikai vizsgálaton? Ez megfelel-e a törvényi és etikai elvárásoknak?
4. Rendelkezésre áll-e tájékoztató kiadvány a kutatásról a szülők és a gyermek számára, és azt megbeszélték-e velük az egészségügyi szakemberek?
5. Volt-e bármilyen komoly vagy kellemetlen esemény a gyermeknek a kutatásban való részvételével összefüggésben?
6. A bizottság a kutatási terv rutinszerű auditja / monitorizálása/ beszámolója a standardok alkalmazása tekintetében kiterjed-e a gyermekekre is?
7. Volt-e panasz az elmúlt 12 hónap során gyermek/ szülő/ betegszervezet részéről a fenti jog megtagadása miatt?
8. A kórházban ápolott gyermekek/szülők köszönetüket nyilvánították. A média méltatta a kórházat, hogy tiszteletben tartja a gyermek jogait.

Kérjük, világítson rá, hogy Ön szerint mi hiányzik ezen jog tiszteletben tartásához. Rögzítse, a kórház álláspontját a gyermekjogokkal kapcsolatban, rögzítse azokat a hasznos javaslatokat, szabályokat, melyek lehetővé teszik a gyermekjogok betartását.

Az értékelést végző team tagjai között volt-e nézeteltérés? (Kérjük, soroljon fel példákat).

Értékelés

Milyen mértékben valósult meg a fent említett jog a kórházban?

- Teljes mértékben megvalósult
- Jelentős előrelépés
- Kevésbé valósult meg
- Egyáltalán nem értékelhető

Az önértékelés egyéni része.

Legyen szíves, töltsse ki a megfelelő részt:

- A gyermekjogok érvényesítése általánosságban;
- A gyermekjogok érvényesítése szempontjából külön figyelmet igénylő területek;
- Az értékelő team-en belüli egyetértés mértéke a megbeszélések során;
- Példák a jó gyakorlatokra, melyeket a gyermekjogok bármely területén alkalmaztak;
- A tágabb közösség tagjainak részvétele az modell/kérdőív kitöltésében.

A következő időszak egyes teendőire és standardjaira vonatkozó javaslatok és ajánlások: